

PDA: Et læringsfenomen hos personer med autisme omdannet til personlighetssvikt?

JON ARNE LØKKE OG STIAN ORM

<http://autismekonsult.no>

Sally Cat's guide to PDA

How my PDA brain tells me I don't want things I had actually wanted

Lastet ned fra:
<http://www.sallycatpda.co.uk/> 11.04.2019

2

Jon Arne Løkke og Stian Orm

Bakgrunn og formålet med innlegget

3

Jon Arne Løkke og Sivan Orm

- ▶ Systematisk litteratursøk på litteratur om PDA og autisme
 - ▶ Utvikling av en atferdsanalytisk forklaringsmodell basert på litteraturgjennomgangen
- ▶ Gi atferdsanalytikere kjennskap til PDA
- ▶ Motta tilbakemeldinger og innspill på modellen

Forklaringsmodell

4

Jon Arne Løkke og Sivan Orm

- ▶ En forklaringsmodell er anvendelsen av generell teori på et konkret fenomen
- ▶ Det vesentlige er årsaksforklaringer – en modell som går utover rene beskrivelser (nosologi)

PDA vs. ASF

5

PDA

- ▶ Overfladisk sosiabilitet, men åpenbart manglende sosial identitet, stolthet og skam.
- ▶ Humørsvingninger og impulsivitet som følge av behov for kontroll.
- ▶ Passiv utviklingshistorie det første leveåret.
- ▶ Språkforsinkelse som resultat av passivitet.
- ▶ Tvangspreget atferd.
- ▶ Nevrologiske svakheter (eks. motorisk dysregulering og klumsete). Komfortabel i rollespill og «late-som lek».
- ▶ Vedvarende motstand mot og unngåelse av hverdagslige krav.
- ▶ Komfortabel i rollespill og «late-som lek».

Autisme

- ▶ Avvikende eller forstyrret utvikling før 3 års alder innenfor følgende områder:
- ▶ Sosialt samspill
- ▶ Kommunikasjon
- ▶ Begrenset, stereotyp og repetitiv atferd

PDA

Jon Arne Løkke og Sigrun Orm

Rådende forklaringsmodeller for PDA

6

- ▶ «None of these children chooses to be the way they are. These are biological, sometimes genetic, disorders.» (Newson et al., 2003, s. 598)
- ▶ Alternativet til biologiske/genetiske krefter er en radikal form for fri vilje der man kan velge hvem man er...

Jon Arne Løkke og Sigrun Orm

7

Jon Arne Løkke og Sivan Orm

Lastet ned fra:
<http://www.sallycatpda.co.uk/> 11.04.2019

8

Jon Arne Løkke og Sivan Orm

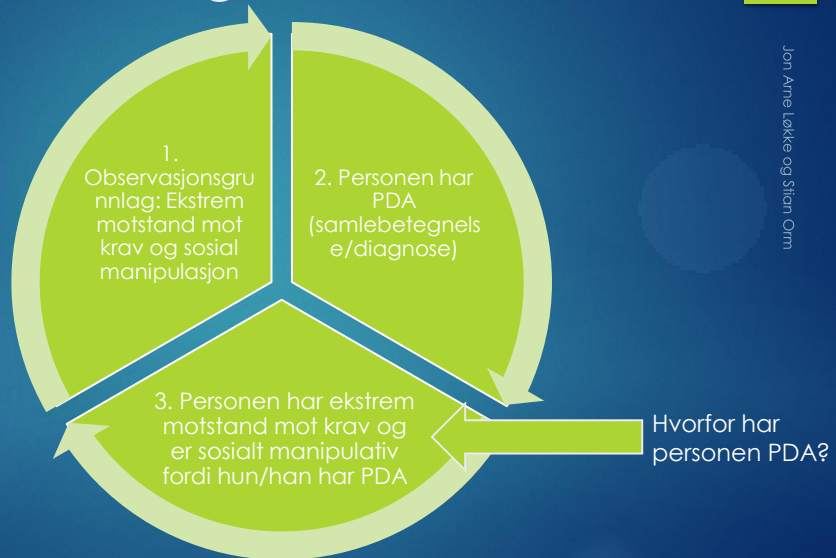
Mentalisme og reifikasjon

Prosess – hva folk gjør	Egenskap (adverb)	Tingliggjøring (substantiv)
En person som sier 25*25 = 625	Han/hun er intelligent	En intelligens
En som er ekstremt god til å game	Han har autistiske trekk	Autismen
En som ikke kan bo sammen med andre	Har Asperger trekk	«Aspergeren»
Letter etter alkohol	Har et sug etter alkohol	Alkoholisme
Redd for å sitte alene med døra igjen	Er engstelig	En angst / angsten
Hun tenker før hun snakker	Hun er selvbevisst	Bevisstheten
En person som kan gjengi hovamål utenat	Husker godt	Hukommelsen er god
Han sier han ikke vil på skolen	Han har motstand mot skolen	En skolevegrer

Sirkulære forklaringer

9

Jon Arne Løkke og Sigrun Orm

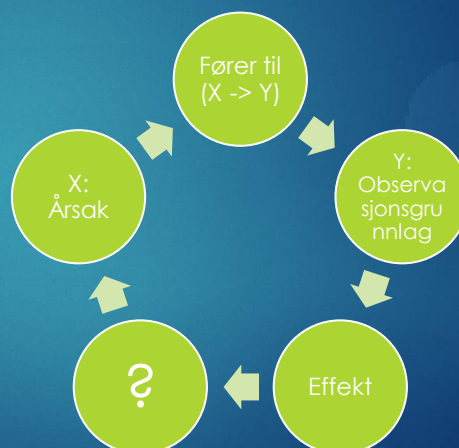

10

Jon Arne Løkke og Sigrun Orm

► Kriterier for årsakssammenheng

- X før Y
- Sammenheng mellom X og Y
- Ingen andre X'er

Nivå	Behaviorisme	Nevrodiversitet	Trekkpsykologi / atferdsgenetikk
Ontologi - Hva er et menneske? - Årsaker til fenomenet - Verdier	- Determinisme (vi er påvirket av genetik og miljø) - Utvikling og læring - Pragmatisme	- Biologisk determinisme - Hjernen - Universell utforming	- Genetisk og personlighets determinisme - Sammensetning av trekk - Disposisjoner hos individet - Kunnskap om disposisjoner (vite om det, tilpasse omgivelser)
Epistemologi - Metode	- Det er i prinsippet mulig å skaffe sikker kunnskap. - Eksperimentell metode, systematiske observasjoner og baseline-design	- Kunnskap er sosialt konstruert - Kasusbeskrivelser, fenomenologi	- Det er i prinsippet mulig å finne sann kunnskap. - Psykometri (måling av trekk) og atferdsgenetiske studier (kvasi-eksperimentell og observasjonelle studier)
Teori og begreper	Stimulus, respons, forsterkning, læring, straff, ekstinksjon	Nevrodiversitet, nevromangfold, nevrotypisk, self-advocacy	Personlighet, trekk, disposisjoner, målinger, nature & nurture
Teknikker	Forsterkning, shaping, desensivering, eksponering, modellering, stimuluskontroll	Universell utforming, sosiokulturell aksept, tilrettelegging	Matche person til situasjon? Bevissthet rundt egen person?

Negativ forsterkning – en glidelås-/transaksjonsmodell

12

Jon Arne Løkke og Stian Orm

	Foranledning:	Afferd ->	Konsekvens / Foranledning	Afferd
Barn	Krav:	Motstand(avoidance) ->	¬ krav	Rolig
		Foranledning:	Afferd ->	Konsekvens
Foreldre		S ^R :	Gir etter ->	¬ Motstand

«Men act upon the world, and change it, and are changed in turn by the consequences of their action»
- B. F. Skinner (1957) Verbal Behavior, s. 1.

FAK

13

	Foranledning	Afferd	Konsekvenser
Barn med angst	Presentasjon av spesifikt krav (eks. gå på skolen)	Angst – kroppslig uro, svette, hodepine, økt puls, tanker om manglende mestring, følelser av spenning, unngåelse av situasjonen, tilbaketrekning/flyght	Unngår kravet – flukt, demping, unngåelse
Barn med PDA	Presentasjon av krav generelt	Kravmotstand – unngåelse av situasjonen, følelser av stress og ubehag, sinne, fight	Unngår krav – flukt, demping, unngåelse, avsporing, alternativ konflikt

Jon Arne Løkke og Sivan Orm

Low of parsimony / Ockham's Razor

14

- ▶ Vitenskapsteoretiske grunner til å foretrekke vår teori
- ▶ Økonomisk/sparsommelige forklaringer foretrekkes fremfor større og mer omfattende forklaringer
- ▶ Enkle forklaringer gjør det enklere å studere mekanismene som er involvert
- ▶ Sparsommelige forklaringer har færre antakelser og er enklere å falsifisere

Jon Arne Løkke og Sivan Orm